

Uredništvo:

Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI**DNEVNIK****Upravništvo:**

Schillerjeva cesta št. 3.

Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:

celoletno K 25.—

polletno K 12.50—

četrtletno K 6.80—

mesečno K 2.10—

Za Nemčijo:

celoletno K 28.—

za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inzerate) se

plačuje od četrstopne

petit vrste po 12 h. za

večkratni natis primeren

popust.

Posamezna številka stane 10 h.

Štev. 161.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 19. julija 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Društvo za vničenje in vnovčenje poginolihih živinčet.

Spisal živinozdravnik Jan Krátký.

Storiti poginola živinčeta neškodljiva ter je po možnosti vendar vnovčiti — to je gospodarski problem, katerega rešiti si je postavilo nalogo Društvo za vničenje in vnovčenje poginolihih živinčet v Bystřici pod Hostýnem na Češkem. Na tem polju se je v Avstriji dosedaj še malo delovalo, in tovarna, katero ustanovlja imenovano društvo, je prva te vrste. V sosedni državi je pa podobnih zavodov že na dve sto, zidajo se z vporabljenjem kapitala na milijone mark. Snujejo je velika mesta, da bi z vso sigurnostjo in zanesljivostjo vničila neuporabno meso; zidajo je klavnice, da bi se v njih izdelala kri ter zaprečilo nje gnilje; zidajo je posamezni okraj, da bi zajezili širjenje kužnih bolezni. V nekaterih deželah na Nemškem so zakoni, kateri zapovedujejo zgradbo takih zavodov; državni zakon podpira njih ustanavljanje; naš novi zakon o zatiranju kužnih bolezni med živino obrača tudi zasluženo pozornost podobnim podjetjem.

Glavna naloga zavodov je padla živinčeta in ljudem neuporabna hranila zanesljivo pokončati.

Ta namen se doseže s tem, da se škodljivi material podvrže razkrojenju s pomočjo toplote 140° C in tlaka 7 atmosfer. V teh okoliščinah se vse telesne sestavine razkroje, kosti se razmeščajo in se v prstih razdrobe, mišice in koža razpadejo, mast in lim se iz telesa izločita. Vsak živ zarodek bolezni, vsak živ organizem sigurno pogine in razpade. V tem tiči zdravstveni pomen zavodov.

Proces dela je tak: Poginola živinčeta se oderejo, razčetrtiljo in položijo v velike železne cilindre z dvojnimi plašči. Živinčeta poginola n. pr. vsled vnetja sluznic itd. se dajo cela v cilindre. V cilindre se spusti potem direktno pregreto par iz parnega kotla. Ko je par dovolj časa učinkoval, izpusti se iz para izgoščena voda, lastna voda telesa, lim in mast. Tekočine se odvajajo v posode, kjer se odloči mast od ostalega, odmaščena masa se pa tako dolgo pari, dokler se zgosti. Meso, kosti in ostali deli v cilindru se sušijo na ta način, da se med plašče cilindra vpusti par ter s pomočjo sesalke izsesavajo izparivanja iz materiala ter palijo v plamenu pod kotlom. Na konec procesa ostane v cilindru osušena mesna moka, odločena mast in lim — tvarine, katere se dajo v industriji in gospodarstvu vporabiti.

Kakega pomena je tako zanesljivo vničenje zarodkov bolezni, bomo videli na poskusih, katere je delal dr. Petri.

Dr. Petri je vzel dele živinčeta poginolega za vnetjem sluznic, položil je v male rakve ter pokopal. V raznih razdobjih je izkopal po jedno rakev ter vcepil nje vsebino poskusnim ži-

vinčetom — in vsakokrat se je pojavilo na njih vnetje sluznic.

Prvi del je vzel za 1 mesec in 21 dni = 51 dni, drugi za 3 mesece = 90 dni, tretji za 6 mesecev = 180 dni, četrti za dve leti in 11 mesecev = 1087 dni in peti končno za pet let 1 mesec in 11 dni = 2165 dni.

Tako dolgo se je torej vzdržala kužnost virulentna in vendar so bili deli zakopani v kleti, kjer nista imela zraka in voda prostega pristopa. Kako dolgo ostane še le kužnost živa v prosti prirodi!

Skušnja nas uči, da živi cela stoletja kužnost vnetja sluznic v zemlji ter da se od časa do časa v ugodnih okoliščinah prenaša na govedo.

V občini Lišné (v bystřiskem okraju) je na neki kmetiji poginilo v zadnjih tridesetih letih nad 25 goved. Prejšnji lastnik je prodal svojo kmetijo ter se je preselil na Hrvaško, njegov naslednik se je izselil letos. Tam nekje v vrtu ali na polju so pred davnim časom pokopali za vnetjem sluznic poginola živinčeta in do danes se donaha živa kuga s krmo v hlev. Kolikokrat je lastnik hleve prezidal — kuga živi drugod.

Ne nameravam naštevati pripetljajev, kako se bolezni prenašajo, navedem samo enega, ki se prepogostoma ponavlja. Komaj pogine kako živinče — že se pulijo za nje cigani — brez razlike barve. Eno samo na škrlatičji poginolo prase okuži kdo ve koliko vasi, in vendar se je postopalo, kakor naš zakon veleval, živinčeta je bilo pokopano na mrhovišču. To prenašanje kužnih bolezni in cepljenje zemlje s kugo bode pa prenehalo, živina bode pred nadaljnjim okuževanjem očiščena, ako se osnujejo povsod društva te vrste, kakor je naše.

Pa tudi za človeško higijeno bode imelo osnivanje podobnih društev blagodejne posledice. Kolikokrat se pripeti, da pride kljub vsem prepovedim meso na prodaj, ki je za človeško hrano negodno. Sam lahko navedem slučaj, ko je bilo uradno zaukazano, naj se živinčeta, ki je trpelo na splošni tuberkulozi, zakoplje, ki je pa mesto tega bilo v mesnici razsekano in poprodano. Seveda so bili krivci kazensko preganjani, mnogo ljudi je pa resno obolelo vsled vžitja tega mesa.

Da je za klavnice in za odstranitev neuporabnih delov ustanovitve takega zavoda velikega pomena, je jasno. Navedem en pripetljaj. Deli trihinastega mesa se mečejo v klavnice psom. V njih nastanejo trakulje in trosijo jajca potem povsod ter širijo tako nadaljnje okuženje prašičev.

Ko povsod povdarjamo onemogočenje okuženja, vzbujajo se nehotne misli, ali ne povzroča okuženja zavod sam? To je popolnoma izključeno. Čeprav mora biti delavnost zavoda razširjena na velik okraj, da bi dobil dovolj materiala za izdelovanje, je vendar razširjenje kužnih bolezni izključeno, ker se material dovaža v zavod v hermetično zaprtih vozovih.

Prostori, v katerih se živinčeta četrtijo, so popolnoma odločeni od ostalih naprav, tako da se v enem prostoru ekstraktorji (cilindri) polnijo, v drugi se jemlje ven mesna moka. Iz zavoda ne odteka nobena voda, izven ona, ki se je zgoščila med obema ploščama pri sušenju. Teh prednosti seveda nima vsak sistem zavoda za vničenje in vnovčenje poginolihih živinčet in treba pri izbiranju uprave zelo previdno postopati, kajti od te je tudi odvisno vnovčenje izdelkov in njih neoporečna prodaja. Taki zavod je mogoče postaviti, ko se more v njem izdelati 300 glav velikih in 1000 glav malih živinčet. Potem tak zavod tudi nekaj nese in se kapital obrestuje.

Samo po sebi je umevno, da bi morala vlada podpirati ustanavljanje takih zavodov. Tudi naše društvo je dobilo državno podporo, za kar se ima zahvaliti v prvi vrsti prof. Masaryku, poslancu našega okraja in poslancu g. V. Kotlárnu.

Dostavek ured. Prinesli smo ta gospodarski članek na uvodnem mestu, ker je vprašanje, o katerem razpravlja, za vse slovenske dežele velikega pomena in ker se, kolikor je nam znano, o tem pri nas še ni razpravljalo. Pridali bi še, da bi se podobni zavodi imeli ustanavljati ne samo z državno ampak tudi s podporo občin, okrajev in dežel ter bi se ti zavodi imeli smatrati za naprave v prid splošnega zdravja in splošne koristi.

Politična kronika.

Dr. Krščanski socijalci — in carina na žito. V občinskem svetu dunajskem je bil soglasno sprejet predlog, ki ga je stavil soc. dem. obč. svetnik Reumann v aprovizirskem odseku in ki se glasi: Občinski svet poziva vlado z obzirom na to, da je zadostno preskrbljenje avstrijskega narodnega gospodarstva z žitom in krmili brez odprave carin popolnoma nemogoče, naj z vso odločnostjo zahteva od ogrske vlade, da tudi ona takoj privoli, da se carina na žito in krmila do 31. julija 1910 odpravi. To je dopovedno isti predlog, katerega je stavil soc. dem. posl. Seitz v parlamentu kot nujni predlog. Proračunski poročevalec posl. Steinwender je poskusil stvar v parlamentu zavleči na ta način, da je zahteval, naj se predlog odstopi proračunskemu odseku v predposvetovanje. S pomočjo kršč. soc. in tudi onih, ki so v občinskem svetu glasovali z a Reumannov predlog (in katerih imena so: Axmann, Baechle, Bielohlawek, Lueger, Schmied, Steiner, Sturm in Tomola) se je Steinwenderjeva intriga posrečila, parlament ni imel več prilike glasovati o nujnosti tega predloga. Ta dogodek je za kršč. socijalno politiko značilne vrednosti. Kaže nam, da je ljubezen kršč. socijalcev do delavskih in do nepremožnih slojev prebivalstva gola in tudi prav nesramna laž. Ako bi bil Seitzov nujni predlog sprejet v parlamentu, bi bila vlada prisiljena izpolniti dobljeni nalog, zato so kršč. socijalci z gori imenovanimi glavarji

stranke, ki so ob enem dunajski občinski, odborniki, v parlamentu glasovali proti (glasujoč za Steinwenderjev zavlačevalni predlog), v občinskem svetu pa, katerega sklepi niso za vlado prav nič obvezni in tem manj sedaj, ko ni parlament zbran, so glasovali za predlog. Kršč. socijalci s tem nedolžnim glasovanjem v občinskem svetu svojim pobožnim backom dokažejo svojo neizmerno ljubezen do delajočih slojev prebivalstva, h kratu pa dajo tudi Bienenrothovi vladi nov dokaz, da ji znajo uprav mojsterski prizanašati. Sovraženi in tolikokrat in tako strastno napadeni ogrski vladi in „judeomadžarom“ je pa s tem glasovanjem povedano, da je vse zabavljanje in ves krik kršč. socijalcev le gola komedija, katere jim ni treba resno jemati. Baš nasprotno, ko so Madžari izjavili, da ne dovoli, da bi se carine na žito odpravile tudi ako bi v Avstriji ljudje od lakote kar pocepali ko muhe, so kršč. soc. v parlamentu zaprečili glasovanje o nujnem predlogu posl. Seitzja, sprejeli so pa isti predlog v občinskem svetu dunajskem, dobro vedoč, da je to le gola demonstracija brez vsake praktične vrednosti. Tako so ti lignorjanci nasuli svojim volilem peska v oči, da so jim njih koristi na misli, ob enem so pa vstregli tudi Bienenrothovi in — „judeomadžarski“ vladi. Večje vsestranosti, pa tudi večje neznačajnosti in lumparije si ne moremo misliti. Luegerjanci so mojstri in učitelji naših klerikalcev. Šusteršič je pa svoje mojstre v nekih stvareh že prekosil.

z Volitve v goriški deželni zbor se bodo vršile koncem septembra. Dr. Hruban o obstrukciji. „Politische Corresp.“ objavlja pogovor z voditeljem čeških klerikalcev dr. Hrubanom, ki je dejal: Odkritosrčno priznavam, da ne smatram dispozicije za jesensko zasedanje državnega zbora za neugodno. Obstrukcija je svoje dni izjavila, da smatra z rešitvijo državnega proračuna delovni program za izčrpan. Pri tem je tudi ostalo. Sedaj nima pač nikakega razloga, da bi se jeseni vrnila k dosedanji taktiki. Zato ne smatram dispozicije za jesen za nevarno. Nadalje bi tudi konstatiral, da Slovanska jednota obstoji in da so poročila o njenem razpadu neresnična. Slovanska jednota se je vendar v proračunski debati dobro obnesla. Da pa ni bila v zadnjih kritičnih dneh sklicana, o tem so (češki) „katoliški nacionalci“ (navadno jim pravijo klerikalci) izrazili svoje obžalovanje.

Proti gospodstvu mrtve roke na Ogrskem. Municipijalni odbor komiteta Hajda je sklenil poslati parlamentu adresso, v kateri zahteva sekularizacijo cerkvenega premoženja na Ogrskem. Dne 16. t. m. je prišla ta adressa predsedništvu ogrskega parlamenta v roke. Adressa pravi, da ni nje namen zanetiti verski boj na Ogrskem. Gmotne razmere so pa take, da je treba takoj pomoči. Posebno izseljevanje, katero že naravnost grozno raste, bo mogoče omejiti samo na ta način, da se sekularizirajo posestva mrtve roke. Pravna

sgodovina dežele dokazuje, da so ona neizmerna posestva, katera spadajo pod pojim cerkvenih posestev, v resnici last ogrske države. Zemljiška last, katera je v rokah cerkve, presega milijon katastralnih orolov v denarni vrednosti približno 1500 milijonov kron. To imetje daje na leto 70 do 80 milijonov dohodkov, ki se deli med 12 tisoč katoliških cerkvenih funkcionarjev na Ogrskem. Posestva, katera so v preteklosti ogrski kralji cerkvi poklanjali, so imela namen, da bi cerkev z dohodki tega premoženja skrbela za pouk in pravosodstvo v deželi in da bi prispevala nekaj tudi za obrambo dežele. S časom je pa ta dolžnost cerkve prenehala, ker je to nalogo država sama prevzela. K tej utemeljitvi adrese je priključen predlog: 1. Naj poslanska zbornica naloži vladi nujno nalogo predložiti zakonski načrt, v katerem bode izraženo, da se tako dolgo ne sme uporabljati javnega imetja v cerkvene svrhe, dokler ne bode izvršena sekularizacija. 2. Sekularizacija premoženja duhovstva naj se čimprej izreče, da bi se na ta način zaprečilo izseljevanje, da bi se okrepil kmetski stanter da bi se mogla odvrniti kriza, ki grozi državnemu gospodarstvu.

Ne vemo, do katere mere se bode ogrski parlament oziral na to pozornost vredno peticijo, ni pa dvoma, da bi sekularizacija cerkvenega premoženja bila tudi v Avstriji najbolj zdrav temelj finančne, socialne in gospodarske državne reforme.

Kako nevarno postaja izseljevanje za bodočnost Ogrske nam dokazujejo te le številke iz uradne statistike. Leta 1907. se je izselilo z Ogrskega skupaj 358 tisoč oseb, prirastek vsega prebivalstva pa je znašal 227 tisoč! O uboštvu prebivalstva pričajo nadalje te-le številke: od 1000 umrlih (je bilo 1907. l.) 445 otrok; od 1000 novorojencev jih umre v otroških letih 315. Umrljivost je na Ogrskem večja ko v drugih državah; od 100 umrlih jih je bilo samo 54 v zdravniški oskrbi. Kužne bolezni so na Ogrskem zelo razširjene. L. 1906. je umrlo 105.500, l. 1907. pa 109.400 ljudi na kužnih boleznih, na tuberkulozi je umrlo od 1896 do 1900 61 do 68 tisoč ljudi. Vse to so več ali manj posledice silnega uboštvu na Ogrskem in dokaz za to, kako je upravičena zahteva, naj se cerkveno premoženje sekularizira.

d Revolucija v Perziji. Nacionalcis dosegli popolen uspeh. Šah je sprevidel, da se nikakor ne more več vzdržati, ker ga je tudi Rusija zapustila in je odstopil. Na to se je takoj sešel narodni zbor, sestojč iz mnogobrojnih državnih poslancev, odličnjakov, voditeljev nacionalistov in vojske ter je proglasil 12 letnega sina odstopivšega šaha Ahmeda Mirzo za novega vladarja. Za časa mladoletnosti novega šaha bode za regenta najstari princ vladarske hiše Azad-el Muelk, za vojnega ministra je bil pa izvoljen Sipahdar. Po mestu je popolen mir in red. Premena na prestolu je bila že oficijelno naznanjena vsem državam. Odstopil šah je v ruskem poslaništvu, kamor prenašajo tudi njegovo privatno premoženje. Nova vlada jamči bivšemu šahu za varnost življenja; naselil se bode bržkone kje na Kavkazu. Uveljavljena je stara ustava, katera določa kot zakonodajski zbor narodni zbor ali parlament, izvoljen na temelju kurijalne volilne pravice. Parlament šteje 162 poslancev, voljenih za dobo dveh let. Volilno pravico ima vsak, ki je star najmanj 25 let ter vstreza tem le pogojem: 1. mora biti v svojem bivališču spoštovan, 2. (za veleposestnike in kmetovalce) mora imeti posestvo v vrednosti 1000 tomanov (4000 K) 3. (za trgovce) mora izvrševati trgovino določene vrste, 4. (za obrtnike) mora izva-

jati rokodelstvo in imeti delavnico srednje važnosti. Volilne pravice nimajo: žene, vojaki, otroci, osebe, ki so bile že obsojene ali, ki so v sodni preiskavi in osebe „očividno puntarskega mišljenja“. Voljeni smejo biti: 1. možje, ki so stari vsaj 30 in manj ko 80 let, 2. ki niso v državni službi, 3. katerim so državne zadeve znane. Mandat traja, kakor rečeno dve leti, višino poslanskih dijet določa parlament sam. O nedotakljivosti poslancev pravi ustava: Noben član parlamenta ne sme biti aretiran, ako sam v to ne privoli, ako ni zakrivil javnega zločina ali izdajstva.“ To je v kratkih potezah perzijska ustava, za katero se je perzijski narod toliko let vstrajno boril, katero spoštovati je bivšega šaha ponovno prisilil in ko jo je ta zopet prelomil in preklical, ga je prisilil, da je odstopil. S tem je končan boj proti jednemu absolutistu, njegovi samovoljnosti je napravljen za vselej konec in ustavnost za Perzijo je definitivno izvojevana.

Štajerske novice.

o Shod narodne stranke v Središču. Včeraj sta imela dež. poslanec dr. Kukovec in dr. Anton Božič v Središču na javnem trgu velik shod, katerega se je udeležilo okoli 1000 zborovalcev. — Predsedoval in govoril je tudi g. župan in član predsedstva narodne stranke Josip Šinko. Dr. Božič je razpravljaj gospodarska vprašanja, dr. Kukovec je govoril o političnem položaju. Oba govornika sta ob burnem odobravanju temeljito razkrila politično pokvarjenost klerikalne stranke. Govora obeh govornikov objavimo v glavnih točkah v prihodnjih številkah. Shod je zapustil globok utis v okraju. Po shodu je dala središka krasno izvežbana narodna godba obilen koncert na vrtu Horvatove gostilne.

o „Hrvatski Dnevnik“ in „Südmärkische Volksbank“. V svoje veliko začudenje smo opazili v vodilnem glasilu bosanskih Hrvatov inserat „Südmärkische Volksbank“ v Gradcu. Mislimo, da je krivo upravnništvo lista, da je prišel v hrvaški list inserat banke, ki je ustanovljena kot bojni institut prve vrste proti nam Slovencem. Kajti da bi bilo uredništvo tako zelo nepoučeno o germanizatoričnem gibanju proti jugu, tega skorej ne moremo verjeti, osobito pri današnjih razmerah ne. Upamo, da bodo sedaj vedeli pri „Hrvatskem Dnevniku“ v uredništvu in upravnistvu svojo dolžnost.

v Pet novih nemških avskultantov je imenovanih za okrožje višjega deželnega sodišča v Gradcu — Slovenec pa nobeden. Lepa slika Hohenburgerjevega gospodovanja v brezparlamentarni dobi! Sedaj zore počasi sadovi obstrukcije slovenskih klerikalnih poslancev, v kateri so baje klerikalci dokazali vladi, da se brez njih ne da vladati — pač pa se da naredbenim potom lepo ponemčevati.

o Nezadovoljnost s poslanci Km. zveze Pišejo nam iz vranskega okraja: Vsled smešne in neutemeljene obstrukcije slovenskih klerikalcev v državnem zboru baje vprid bosanskim kmetom smo zlasti mi Vrančani zelo oškodovani. Vladna predloga o lokalnih železnicah, v kateri je bila tudi železnica Polzela-Motnik, je padla z zaključnjen zasedanja v vodo in tako se je rešitev tega važnega vprašanja zopet zavlekla. Čudno je, da so se klerikalni kmečki poslanci pač z vso odločnostjo (vsaj na zunaj) postavili za bosanske kmete, a kadar se gre za slovenske kmete, takrat te odločnosti in vneme ne poznajo. To smo videli pri nagodbi, sedaj nam pa še to železnico hočejo na ljubo Šusteršičevim ministerskim

željam odjesti. S tako „kmečko“ politiko smo mi nezadovoljni in dobro bi bilo, ako bi to nezadovoljnost izrekli tudi vsi merodajni činitelji v okraju.

o „Ne kilčel vraga“ ali Vladimir Pušenjak sodno izkazani breznajnež. O Vladimirju Pušenjaku je cela slovenska javnost jedne sodbe, da je grd breznajnež. To je povedal Pušenjaku tudi član „Murskega Sokola“ kmečki sin Franc Sagaj v Ljutomeru. Vladimir Pušenjak je vložil zoper vrlega mladinskega vodjo tožbo zaradi razžaljenja časti in je predlagal, da se Sagaj kaznuje, češ, da je Pušenjaka psoval. Ne da bi Pušenjaka kdo kaj vprašal, je ponujal Sagaju po njegovem bratu kaplanu Sagaju poravnavo, vsled katere bi naj Franc Sagaj razžalitev v listih obžaloval. Franc Sagaj je pa pri obravnavi v Ljutomeru preteklo soboto ponudil o breznajnosti Pušenjaka zelo obširen dokaz resnice. Sodnik je ta dokaz pripustil in se bodo zdaj zaslišale priče o breznajnosti prvoboritelja klerikalnega združništva. Smola!

v Za obrambni sklad Ciril-Metodove družbe pod geslom „odgovor Reseggerju“ je nabrala rodoljubna gospa Ela dr. Kalanova s pomočjo gospe Minke Detičkove v Celju in okolici 52 podpisov s 77 prispevki po 200 K. Ta krasen in vzgleden uspeh služi v čast narodni delavnosti obeh gospa in daje zlasti Celjanom in okoličanom spričevalo velike narodne požrtvovalnosti. Posnemajte drugod!

o Tudi včerajšnja sokolska slavnost v Sokolskem domu v Gaberjih je uspela prav sijajno ob veliki udeležbi občinstva posebau iz Gaberja in sosednih vasi. Ne moremo o prireditvi obširno poročati, ker bi morali ponavljati, kar smo že zadnji ponedeljek napisali. Telovadne vaje so vzbujale veliko pozornost in nastop Sokolov — i starših i naraščaja — je žel burno priznanje, osobito težke, a krasno izvedene vaje na drogu. In ti mali! Človeku vztrepetava srce radosti ob pogledu na mlade telovadce, ki — dasi železna sokolska disciplina še ni prešla v meso in kri — izvajajo razne vaje s točno pozornostjo in z otroškim navdušenjem. Misel sokolskega naraščaja v Gaberjih je velikanske važnosti za ta kraj in poznejši rodovi bodo znali izkazovati hvaležnost onemu, ki ji je dal življenje. V dokaz temu nam je služilo dejstvo, s kakim navdušenjem so ti mali Sokoli po telovadbi zapeli našo vseslovansko himno. — Po telovadbi se je razvila zopet živahna zabava po raznih šotorih, v dvorani in drugod. K tej zabavi so gotovo mnogo doprinesle vrle narodne dame v raznih šotorih; v vinotoču — pogrešalo se je splošno sod z izbornim konjičanom — gđč. Šribarjeva, v pivotoču gđč. Koštomajeva, Šribarjeva in Karnjovškova, v kavarni gđč Minka Moosova, Čilenškova, Sajovičeva in Vrečarjeva, v drugem vinskem šotoru gđč Angelika Pustova in v šotoru za cvetlice gospa Smertnikova in gđč Hrašovčeva. — Včeraj zvečer so se razdelila tudi darila najboljšim strelcem na streljišču: prvo je dobil nadučitelj Blaž Jurko iz Razborja, drugo g. brivec Marolt iz Žalca in tretje g. knjigovodja Jager iz Celja. — Upamo, da postane Sokolski dom ognjišče za probujo narodne zavesti v Gaberju in sosednih vaseh celjske okolice. V tem znamenju izrekamo vrlemu vodstvu celjskega Sokola naše odločno priznanje k izpolnjevanju njegovih velikih nalog.

Nemška telovajstva v Celju se nadaljujejo. Sinoči so napadli nekega trg. pomočnika bl. trgovine „Merku“ na Graški cesti in ga pretepali. Vitežko seveda: cela tolpa enega. Polije ni bilo po stari navadi nikjer. Čujemo,

da so se tudi po drugih ulicah vršili napadi na mirno domov idočo Slovence. Javna varnost je v Celju zlasti ponoči minimalna! Kaki značaji so v celjskem nemškem taboru, kaže neka notica v „vahtarici“, kjer se ta čedni listič postavlja s tem, da so znane nemške akademične barabe preteple g. Ž., ker je zavpil na ulici „Živijo“. Konstatiramo, da je celjski listič naravnost hujskal v isti notici k napadom. Sadovi seveda ne izostajajo. — Vrh tega pa ima Adonis dr. Ambrožič drzno čelo trditi po „vahtarici“ in graških listih, da napade v Celju inscenirajo „prvaki“! Naj vpraša enkrat Ballogha, zlasti pa znanega pridnega „gospoda“ Bechineta in svoje policaje, kako se imenujejo tiste barabe, ki lazijo ponoči okrog in se v vsakega slovenski govorečega človeka zaganjajo! —

o Utopljenko so potegnili danes dopoldne v Celju pri brvi iz Savinje. Stara je okrog 26 let.

V tej zadevi se nam poroča: Danes zjutraj je nesla mlekarica Ana Petek mleko v mesto. Blizu Levca vidi naenkrat neko žensko v Savinji, ki je hotela reko prebresti. Zabredla je pa v globočino, klicala še na pomoč, a jo je deroča voda odnesla. Sedaj sklepajo, da je utopljenka dotična ženska. Kdo je, se še sedaj ne ve. — Cenjeni sodnijski komisiji ozir. celjskim policijskim organom priporočamo pa prihodnjič večjo naglico. Uboga utopljenka je ležala pri Pallosu dolgo časa v tej vročini, ne da bi se jo spravilo v mrtvašnico — menda za zabavo celjskim špisarjem. Je sicer danes ponedeljek, pa gospodje bi že lahko v takih slučajih hitreje vršili svojo dolžnost.

a Nesreča. Včeraj zvečer je peljal voznik Franc Jager svojega strica 74 letnega Andreja Ahaca, vpokojenega tovarniškega delavca iz Št. Pavla iz Celja domu. Ko se pripeljata na Lavi do železnice, ustavi Jager konja, ker je ravno prihajal vlak iz Celja proti Petrovcam (ob 6. uri zvečer). Konj pa se je splasil, se vzel in zvrnil voz; pri tem je padel stari Ahac na železnični tir in vlak ga je povozil. Vzeli so ga sicer takoj na vlak, a že 5 minut pred dohodom v Žalec je vsed notranjih poškodb umrl. 20 letno dekle, ki se je vozila z obema na vozu in Jager sam sta ostala nepoškodovana.

o Promocija. Na graškem vseučilišču je bil v soboto 17. t. m. promoviran doktorjem prava g. Ivan Lamut, konceptni praktikant pri poštnem ravnateljstvu v Trstu.

o Strela je udarila 16. t. m. v kozolec veleposestnika g. Pospeha v Grižah; poslopje z vso vsebino je popolnoma pogorelo.

o Ustanovni občni zbor napredne ljudske knjižnice v Prekopu pri Vranskem se je vršil včeraj.

o Strupene kače. Na vrtu vojaške bolnišnice pod ptujskim gradom so ubili vojaki te dni gada, ki ni zbežal, ko je opazil bližajoče se ljudi, temveč se je celo v bran postavil. Ker utegne biti tudi v drugih vrtovih pri gradu še več te strupene golazni, bi jo kazalo zasledovati in uničiti. Posebej pa pazite v teh vrtih na otroke!

o Ulom. Minul ponedeljek ponoči so vlomili tatovi pri g. Paconji na M. p. in odnesli različnega blaga ter svilnatih rut v vrednosti 2.400 K. Kdor izve za tatove, dobi lepo darilo.

o Pobegnil je iz mariborske bolnišnice jetnik Franc Žibert iz Blance pri Sevnici. Bil je zaradi raznih goljufij obsojen na 7 mesečno ječo, a so ga zaradi bolezni na pljučih morali oddati v bolnišnico. Po kazni bi imel biti oddan v prisilno delavnico. Žibert je ponoči odprl s ponarejenim ključem shrambo za obleko, se oblekel v civilno obleko in potem zginil.

o **Pogorela** je pred nekaterimi dnevi v Zg. Sušici na Bizeljskem hiša posestnika Kovačiča. Ogenj je izbruhnil o polnoči in ga je domača hčerka šele tedaj opazila, ko je gorela že cela streha. Poslopje je popolnoma pogorelo do zida. Domači so se komaj rešili; od živine so rešili le dve svinji. Jedna krava se je sama rešila iz gorečega hleva; bila je pa že tako opečena, da je hitro na to poginila. Posestnik je bil le deloma zavarovan. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

o **Za narodni sklad.** Kot izkupiček za prodane bloke za narodni sklad stranke nam je izročil g. Ivan Veseleč znesek 20 K. Posnemajte!

o **Nemško trgovsko-pedsko društvo** se je včeraj ustanovilo pri Schneiderju v Mariboru.

o **Družba sv. Mohorja** šteje zdaj 85.443 udov, za 1.054 več ko lansko leto. Naša škofija šteje 25.896 udov, graška 440.

o **Obisk spodnještajerskih toplíc.** V Rimske toplíce je došlo doslej 192 strank s 312 osebami, v Rogaško slatino 1420 strank z 2.065 osebami in Dobrno 252 strank s 385 osebami.

o **Imenovan** je dosedanjí poštni administrator Franc Tanšek v Št. Petru pod Sv. gorami za poštarja istotam.

o **Dopustniki celjskega bataljona** št. 87, ki so bili dosedaj 3 tedne radi žetve doma, so se včeraj vrnili.

o **Po 20. septembru.** V Žalcu se blesti nov dvojezičen napis: „Hmeljarski poskuševalni nasad — Hopfenversuchsfeld“. Živela zavednost!

Kranjske novice.

z **Za ustanovitev vseslovenske kmetijske družbe** se zavzema „Gorenjec“. Naj bi prišel z jasnim načrtom. Sami navdušeni pozivi nič ne zaležejo

z **II. zlet gorenjskih sokolskih društev** v Trzič, v to močno ogroženo slovensko postojanko na Gorenjskem, se vrši 15. avgusta.

v **Dejstva govore!** Pod tem naslovom razpravlja sobotni „Slov. Nar.“, kaj je doseglo doslej v 2 letih novega državnega zbora 10 kranjskih klerikalnih in kaj je dosegel 1 kranjski napr. poslanec. Navaja sledeče: Hribar je dosegel 1. državnoželezniške delavnice v Šiški, 2. 18.000 K državne podpore za barjane, 3. državno obrtno šolo v Ljubljani in 4. odpis 900.000 kron od triodstotnega državnega potresnega posojila Ljubljani s pogojem, da mestna občina to svoto uporabi za zgradbo obrtne šole. — In klerikalci? Dosegli so: 1. nemško gimnazijo v Ljubljani in dobili za to nekaj brezpomembnih trgovskih otroških vrtec, 2. dobili so od države „monopol“ za razpečevanje krme pri lanskim podporni akciji, s katero kupčijo so goljufali kmete in polnili svoje žepce. —

v **Umrli** je v ljubljanskem „Leonišču“ župan iz Koroške Bele g. Ant. Potočnik.

v **Trgovsko-obrtna zbornica za Kranjsko** je imela 16. tm. sejo, v kateri je klerikalni svetnik Kregar razkladal razne želje klerikalcev in zanesel politiko v to gospodarsko organizacijo. — Deželni zvezi za pospeševanje tajskega prometa, ki ustanovi v kratkem potovalno pisarno, se dovoli 500 K redne in 100 K izredne podpore. — Nadaljevalni šoli za mizarje v Št. Vidu, ki se spremeni v strokovno šolo, se dovoli 100 K. Zbornica sklone se vnovič zavzeti za poddržavljenje pošte v Kranju. — Ker so bili pri seji — žal — klerikalci in Nemci v večini, so sprejeli na to še dva predloga in sicer: 1. da se ne pritrdi sklepu ljubljanskega občinskega sveta glede uvedbe različnega sistema pri pobiranju občinskih doklad. Gre se pri tem v prvi

vrsti za pridobinski davek, od katerega naj bi se pobirale doklade po progresivnem sistemu, kar bi bilo veliko socialno delo v razbremenitve slabših, ubožnejših. In proti temu so glasovali klerikalci in Nemci v lepi slogi; isti klerikalci, ki tako radi pridigajo o ljubezni do ubogega ljudstva. In ne iz stvarnih razlogov so glasovali tako, ampak kakor se je izrazil klerikalni svetnik Kregar; „glasovali bomo za vsak predlog, ki se bo stavil proti mestni občini“. Lepše se ti „ljudski“ prijatelji niso mogli razkrinkati. 2. se je sprejel z nemškimi in klerikalnimi glasovi tudi predlog, s katerim se izreka nezaupnica dež. zbornicima poslancema trgov. obrtne zbornice dr. Novaku in Zupančiču. —

v **Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke** je izrekel zaupnico poslancem dr. Novaku in Zupančiču.

Obrambni vestnik.

v **Odgovor Roseggerju.** Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati po 200 K p. n. gg. 77. Dr. Ernest Kalan odvet. kand. Celje; 78. Fani Bergman, Zalec; 79. Milan Detiček, not. kand. Celje; 80. Dr. Karl Koderman odv. kand. Celje; 81. Fran Roblek drž. poslanec, Zalec; 82. Marija Roblek sopr. drž. posl. Zalec; 83. Dr. Josip Zdolšek, c. kr. auskult. Celje; 84. Neimenovani Celje (plačal takoj 200 K); 85. Franc Lončar, ravnatelj posojilnice, Celje; 86. Neimenovani, Celje; 87. Detiček Juro ckr. notar Celje; 88. Neimenovani, Celje; 89. Dr. Ljud. Stiker odvet. kand. Celje; 90. Mici dr. Stikerjeva, Celje; 91. J. Papot urad. Južne žel. Celje; 92. Juro Detiček not. kand. Celje; 93. Požun Hinko not. kand. Celje; 94. Dr. Jos. Vrečko odvet. Celje; 95. Dr. Ant. Božič odvet. kand. Celje; 96. Anton Jošt ckr. prof. Celje; 97. Dr. Gvidon Srebre, odv. kand. Celje; 98. Dr. Alojz Brenčič odvetnik, Celje; 99. Dr. Ivan Zabakovšek, odv. kand. Celje; 100. Dr. Jos. Sernec, odvetnik Celje; 101. Dr. Gvidon Sernec odv. kand. Celje; 102. Jos. Strupi, trgovec Celje; 103. Dr. Juro Hrašovec odvetnik Celje; 104. Hansa Diehl, trg. sopr. Celje — (plačala 20 K na račun); 105. Dr. (†) Janko Sernec, zdravnik Celje; 2×200; 106. Neimenovani Celje; 107. Jan. Lesničar urednik Celje; 108. Narodni duhovnik št. 2 — (plačal 10 K na račun); 109. Narodni duhovnik št. 3; 110. Franjo Jošt, ravnatelj „Združne Zveze“, Celje; 111. A. Kunej uradnik „Zadr. zveze“, Celje; 112. R. Stermecki, trgovec, Celje; 113. Regina Wasitsch pos. Celje; 114. Marija Vasič posest. Celje; 115. Dr. Vekoslav Kukovec odv. kand. Celje; 116. Dr. Jos. Karlovšek odvetnik, Celje; 117. Neimenovani, Celje; 118. Adela dr. Dečkova Celje; 119. Klub napr. akad. Celje (5×200); 120. Dr. R. Karba zdravnik, Vransko; 121. Dr. J. Mayer odvetnik Šoštanj; 122. V. Kuček, tehnik Zalec; 123. A. Cvenkel, trg. Št. Peter v Sav. dolini; 124. Anton Balzer, ravnatelj del. pivovarne, Laški trg; 125. V. Spindler, urednik Celje; 126. Miloš Stibler, pot. učitelj „Zadr. zveze“, Celje; 127. Jos. Žagar, učitelj Celje; 128. Ant. Jager, knjigovodja Celje; 129. Edvard Rudolf, črkostavec Celje; 130. „Notranjska posojilnica v Postojni (plačala 200 K); 131. Narodna čitalnica v Novem mestu; 132. „Neimenovani tehnik v Gradcu; 133. M. V. Brezovnik, stud. med. v Gradcu; 134. Ivan Janežič, Vekoslav Lešnik, N. J. Vrabl, Matko Zarjan člani akad. tehn. društva „Tabor“ v Gradcu; 135. „Slovenski abiturijenti goriške gimnazije. —

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Včerašnja poročila.

v **Berlin**, 18. jul. Po brzojavnih poročilih iz Teherana se je podal danes novi šah Ahmed Mirza v rusko-angleškem spremstvu v Saltane-Sabod, kamor pride posebno narodno poslanstvo, da mladega vladarja pozdravi. V Saltane-Sabodu ostane tudi mladi šah v

gradu Kameronije, ki je lastnina princa Naiba es Saltaneh. Ko se izvoli novi parlament, se bode končno odločil regent. Prejšnji šah Mohamed Ali se poda na Krim.

v **Teheran**, 18. jul. Izkazalo se je da je nemogoče sklicati stari državni zbor. Zategadelj se bodo razpisale nove volitve. Šahove čete hočejo izplačati, da ne bode ropanja.

v **Atene**, 18. jul. Ministerstvo Theotokis je odstopilo in sicer zaradi napadov, da ne varuje v vprašanju glede Krete dovolj energično stališča grškega naroda. Zaradi tega se je napadalo tudi kralja in prestolonaslednika. Kralj je poveril sestavo novega ministerstva opozicijskemu Rhallysu, kateri se pa še ni odločil za to nalogo.

v **Dunaj**, 18. jul. Italjanski dijaki so sklenili vladi poslati sledečo izjavo: Konstatiramo nasilstvo (?) slovenskih klerikalnih poslancev na škodo italj. vsenčilišču in zahtevamo od italj. poslancev, naj se potrudijo, da vlada premesti de iure še obstoječo italj. pravno fakulteto iz Inomosta v Trst. Ako se to ne zgodi, bomo začeli na drugih vsenčiliščih in doma najodločnejšo akcijo za italj. vsenčilišče.

o **Praga**, 18. julija. (Brz. N. Dn.) Tukaj se je vršil danes protestni socialistični shod, katerega se je udeležilo do 20 tisoč oseb. Shod je protestiral proti agrarno-klerikalni obstrukciji v državnem zboru in zahteval, naj se skliče zopet državni zbor, da se rešijo trgovske pogodbe in sklene odpravljanje carine na žito za jedno leto.

o **Gmunden**, 18. julija. (Brz. N. D.) Cesar se je danes popoldne pripeljal sem na obisk k vojvodskima rodbinama Kumberland in Virtemberg. Za dve uri se je vladar vrnil v Ischl. — Mesto je bilo v zastavah, prebivalstvo je cesarja burno pozdravljalo.

o **Berlin**, 18. julija. (Brz. „N. D.“) Prvi motorni dirki v starem botaničnem vrtu se je prigradila danes popoldne velika nesreča. Prvi tekmovalec je padel, ker se mu je pokvaril obroč na kolesu. Drugi se je hotel izogniti, pa se je zapeljal med ljudi. Kolo se je zvrnilo, bencin eksplodiral in tekel goreč na oder za gledalce, ki je začel takoj goreti. 3 osebe so našle svojo smrt, 22 je težko ranjenih.

Današnja poročila.

Klerikalni shod v Ljubljani.

v **Ljubljana**, 19. jul. (Brz. „N. D.“) Včeraj se je vršil v veliki dvorani hotela „Union“ shod slov. klerikalne stranke, katerega se je udeležilo okrog 2 tisoč oseb. Ko se je prikazal dr. Šusteršič z drugimi klerikalnimi poslanci v dvorani, so jih zborovalci živahno pozdravili. Dr. Šusteršič je nato podal poročilo o dogodkih v državnem zboru, pri katerem je seveda poveljeval sebe in politiko svoje stranke. Veliko navdušenja je vzbudila brzojavka od predsednika poljske ljudske stranke Stapinjskega. Brzojavka pravi med drugim: „Upamo, da bodo v jeseni združeni vsi slovenski poslanci drž. zbora pod vodstvom dr. Šusteršiča, dr. Kreka in Praška.“ Shod je izrekel klerikalni stranki svoje zaupanje.

Prestolonaslednikovi obiski na Balkanu.

Budimpešta, 19. jul. (Brz. „Narod. Dnev.“) Nek tukajšnji danasnji list ve povedati, da namerava jeseni obiskati prestolonaslednik bolgarskega kralja in mu ob tej priliki izročiti imenovanje za visoko dostojanstvo v avstrijski armadi. Pozneje misli obiskati Franc Ferdinand črnogorskega kneza in mu izročiti veliki križ Štefanovega reda. —

Dogodki v Perziji.

Teheran, 19. jul. (Brz. „N. Dn.“)

Mesto je mirno, bazarji so zopet odprti in trgovski promet se razvija po stari navadi. Po posameznih pokrajinah pa se meščanska vojska nadaljuje.

Obstrukcija tudi v jeseni.

o **Prerov**, 19. julija. (Brz. N. D.) Na shodu, katerega so sklicali češki naprednjaki in Mladočehi, je govoril drž. posl. dr. Stransky. Izjavil je, da se bode nadaljevala obstrukcija tudi v jeseni in vobče tako dolgo, dokler ne bode češki dež. zbor redno delal in vse češke zahteve ugotovljene. (Dr. Stransky je vodja moravske ljudske stranke, ki se je tudi pridružila obstrukcionistom.)

Različne novice.

a **Berlin**, 19. julija. (Brz. „N. D.“) Pri včerašnjí nesreči v starem botaničnem vrtu so umrle 4 osebe takoj, 6 pa je tako težko opečenih, da se bodo težko rešile.

a **Ischl**, 10. julija. (Brz. „N. Dn.“) Nemški prestolonaslednik Viljem ne pride sem v Ischl, pač pa obišče avstr. prestolonaslednika na gradu Eckartsau, kjer se udeleži tudi več lovov.

Rnjževnost.

a **Kmetijska knjižnica**. IV. zvezek. Sosea Razumnika prašičereja. Poljudno navodilo za rejo in oskrbovanje prašičev. Nemški spisal dr. L. Steuert, preložil in priredil Gustav Pirc. II. izdaja. Cena za ude c. kr. kmetijske družbe za Krausko 1 K s poštnino vred, za neude in v knjigotrštvu K 1'20 brez poštnine. — Dobiva se pri družbi v Ljubljani.

Dopisi.

Iz Račja. Dopisniku mariborske „Straže“, ki poroča o veselici požarne brambe v Hotinji vasi dne 12. julija št. 81 — je zaškrpalo pero ravno v sredini dopisa tako srdito nad menoi, da bralce mora spreletavati kurja polt. Kaj pa je bilo? — Na omenjeni veselici me sreča g. kaplan J. Kranjc iz Hoč z nabiralnikom v roki rekoč: — „prosim, za obmejne Slovence“, na kar mu odgovorim: „jaz darujem za društvo sv. Cirila in Metoda“. Gospod kaplan je na to uprl pogled v me, tako nekako, kakor Macbeth, ko se mu je prikazal Banquov duh. Povzdignil je svoj glas ter rekel: „Tako torej! Za liberalne namene!“ „Da, če se temu tako pravi“, — je bil moj odgovor. Na to sva šla vsak na svojo stran. — Ne dolgo in iz nekega kota se vsuje kar toča neopravičenih opazk na mojo osebo. — Obenem se je burno nazdravljalo šentiljskim Slovincem, kojih je bilo mnogo na veselici. Tem se je reklo, da so vsi darovali, le bodoči šentiljski učitelj nima vinarja za šentiljski Dom. — Na ta način se da seveda zanetiti ogorčenje šentiljčanov! Dopisniku „Straže“ imam povedati tole: Večina gospodov duhovnikov odklanja pri nas v Račah prispevek za društvo sv. C. in M. Nikomur se zaradi tega ni rekla žaljiva beseda ogorčenja in zgražanja. Pač pa se dosledno ravnamo po istih načelih ter nabiramo samo za naše društvo, da vemo, kolikor žrtvuje ta ali ona stranka. Za šentiljski Dom pa sem dobre volje dal že marsikateri „vinar“ in še ga bom. Kot bodočemu učitelju v Št. lju pa se mi je nasulo trnja na polje mojega delovanja in življenja toliko in tako ostrega, da ga čutim že sedaj globoko notri do srca. Da bi bil nezvest svojemu narodu, tega dopisnik sam sebi ne veruje. Razkril in ovadil pa je svoj namen z besedami: „Loyalno pa moramo priznati, da je bila demonstracija „naperjena“ le proti učitelju Poljancu. proti drugim učiteljem nismo imeli povoda demonstrirati. Po zvijači torej me hoče spraviti ob čast in ugled pred mojimi bodočimi domačimi šentiljčani! Za tako vedenje napišem z mirno vestjo red: „neprijetno“.

Jože Poljanec, učitelj.

v **Tovarišem abiturijentom!** V kratkem zapustite domovino in podali se boste v vsenčiliška mesta, kjer vam je nadaljevati strokovne študije. Težko je mlademu akademiku najti pravo družbo in ni vseeno kako si jo

izbere. Ker dovzetna mlada duša se lahko nasrka duha, ki škoduje možgani njegovega poznejšega delovanja. V zadnjem času se po časopisih oglašajo razna akad. društva — liberalna in klerikalna — ki se hvalijo s svojim radikalizmom, zato smo kot član narodno radikalne organizacije moralno prisiljeni, pokazati vam na podlagi našega dela in naših uspehov, kako je nar. rad. delo.

Akad. društvo bodi mlademu akademiku predvsem šola — dobra šola za življenje. Priznavamo sicer veliko vrednost pohajanja vseučilišč v svetovnih mestih. Vsak pa ni v tako dobrem gmotnem položaju, da bi mu bilo to mogoče. Vrhutega je osobito za medicince Gradec večje koristi, ker se mora njihov študij osredotočiti v laboratorijih in institutih, do katerih nimajo v večjih mestih radi velikega navala dostopa. Zato skuša „Tabor“ nadomestiti svojim članom občno izobrazbo poleg strokovne. V njegovem področju obstaja izobraževalni klub, ki prireja predavanja iz vseh strok vseh polj. V živahni debati se potem tovariško mnenjavajo mnenja, katera povedati je dana vsakemu prilika. Poleg tega razpolaga društvo z mnogimi časopisi (slovenskimi, hrvatskimi, srbskimi) najrazličnejšimi revijami in z bogato knjižnico, ki je vsakemu članu vedno na razpolago. O naših stremljenjih pravi „Omladina“ glasilo nar. rad. dijaštva, katero izhaja že šesto leto. Kritike, ki se čitajo vsako leto po časopisih, kažejo živo, kako potreben je bil dijaški list v tem žanru, kakor je „Omladina“. Njen nalog je seznaniti bralca z vsemi kulturnimi vprašanji. Poleg tega prinaša strogo znanstvene članke izpod peres najmožnejših naših pristašev. Nar. rad. dijaštvo je bilo prvo, ki je začelo izdajati koledar „Dijaški almanah“ in je s tem odpomoglo potrebi, katero je čutilo dijaštvo že leta in leta. „D. almanah“ prinaša poleg informativnega dela tudi znanstveni del, v katerem najde vsakdo najkoristnejše. Kritike so ga sprejele kar najljubeznivejše. Eksekutiva, izvrševalna postojanka nar. rad. dijaštva, izdaja „Znanstveno knjižico“, ki prinaša dela najboljših znanstvenikov. Ravno kar izhaja v prevodu knjiga „Miselni razvoj evropskega ljudstva“ delo slavnega češkega nčenjaka dr. F. Drtine. Pripravljajo se že originalni spisi za prihodnje letnike. S tem je pokazalo nar. rad. dijaštvo, da mu je predvsem do pozitivnega dela. „Znanstvena knjižnica“ pa hoče tudi odpomoči pomanjkanje znanstvenih del, ki so naravni predpogoj vseučiliškega vprašanja.

A ne samo izobrazba posameznika leži na srcu nar. rad. dijaštva, oprijelo se je tudi izobraževanja našega ljudstva. S ponosom lahko imenujemo dobro znano „Prosveto“, ki šteje mnogo podružnic, v katerih delujejo v počitnicah radikalni akademiki organizirani v društvih „Adrija“, „Tabor“, „Slovenija“.

Brez dvoma je danes „Prosveta“ velik kulturni faktor, kar priznavajo tudi njeni nekdanji najhujši nasprotniki. S njo je pokazalo nar. rad. dijaštvo, da ima smisel za manjšinsko delo. Svoje ideje smo skušali uveljaviti tudi v družbi sv. Cirila in Metoda, kar se nam je popolnoma posrečilo. Sanirali smo nezdrave družbine razmere, kar kaže najbolje njen lep napredek v zadnjih letih.

Iz naših vrst je že izšla krepka vrsta mladih, izobraženih, energičnih mož, ki zavzemajo vodilna mesta v domovini. Najlepše spričevalo in priznanje nam je dal s svojimi članki in vednimi napadi „Slovenec“, ki pravi da se je nar. rad. dijaštva najbolj bati, ker je najbolj nevarno za klerikalce. Blatijo nas klerikalci, ker nas hočejo otemneti pred svetom, da bi nam vzeli našaščaj. Poleg izobrazbe skrbi „Tabor“ svojim članom tudi za koristno zabavo. Prirejajo se skupni izleti v graško okolico in znanstvene ekskurzije. Po zimi združujejo člane čajevi večeri. Za krepilo telesa imajo člani vstop v „Sokolu“ v katerega odboru so tudi naši društveniki. Na podlagi teh izvajanj se ne bo težko odločiti onim, ki jim je za resno delo, v katero društvo naj vstopijo. Da pa se vzdrži „Tabor“ še v prihodnje na dosežani višini, pozivljamo tovariše, ki mislijo študirati v Gradcu, da vstopijo v naše društvo. V njem bodo našli dobre prijatelje, ki jih z veseljem sprejmejo, dano pa jim bo tudi dovolj prilike izobraževati se in zastaviti vse svoje sile v delu. Z radikalnim pozdravom!

Za odbor:

M. I. Vrabl, M. V. Brezovnik, tč. predsednik, tč. tajnik.

P. S.: V počitnicah dajejo informacije za študije v Gradcu sledeči tovariši: za jus: N. I. Vrabl, Središče; za medicino: Mirko V. Brezovnik, Vojnik pri Celju; za filozofijo: Ljudevit Mlakar Laporje pri Slov. Bistrici; za tehniko: Fran Fischer, Gornji grad; za farmacijo: Fran Minafik, Gradec Sackstraža 4; za trgovsko akademijo: Ivo Jerman Krško.

Društvene vesti.

o Gledališka noviteta. V prostorih „Narodnega doma“ v Ptuj priredijo učiteljske diletantke in diletantje sodelovanjem otrok okoliške šole v nedeljo dne 1. avgusta t. l. ob 7. zvečer gledališko predstavo „Slepa ljubezen“. Ljudska igra s petjem v 5 dejanjih, spisal Anton Pesek, učitelj voditelj v Narapljah pri Ptujski gori. Čisti dohodek je namenjen Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmetijskih občinah sodnega okraja Ptuj. Igra, kažoka in predočujoča na drastičen način slepo ljubezen starišev do svojih ljubljencev, je glede besedila in glasbe izvirno slovensko delo; pevske točke: samospeve, dvospeve in zbor je uglasbil znani učitelj skladatelj Emil Adamič. Igra se boče vršila ob prisotnosti in pod osebnim vodstvom pisatelja in skladatelja. Z ozirom na to redko okolnost kakor tudi na blagi namen čistega dobička, opozarjamo že danes slovensko občinstvo — zlasti starše — na to izredno gledališko predstavo z najljubnejšim vabilom, naj se je polnoštevilno udeležiti blagovoli. Vabila slede.

Narodni gospodar.

XI. poročilo o stanju hmelja v drugih krajih.

Polep (Češko), dne 14./7. 1909. (Izvirno poročilo hmeljarskemu društvu

v Žalcu). V že 14 dni jetega, kar je večji del naših hmeljnikov uničen po črni rosi; samo tisti nasadi, kateri so se škropili pravočasno in pravilno, ohranili so se in obilo cvete. Škropljenje le manj okuženih se nadaljuje, pa to delo bude najhitreje brezuspešno, ker dežuje slednji dan. Vodstvo zaveze hmeljarjev.

Norimberk, dne 14./7. 1909. Vreme je bilo in je še sedaj razvoju hmeljske rastline neugodno. Dežuje naprej le z malimi presledki. Nočna temperatura pa je tako nizka, kakor meseca oktobra. Vsled vremenskih razmer trpijo vse rastline, sosebno pa hmelj, katerega bode povsod le malo. Kupčija z lanskim pridelkom je precej živahna in cene se po malem zboljšujejo.

Speickern (Hersbrunn-Lauff), dne 13./7. 1909. Vsled mokrotnega in mrzlega vremena hira hmeljska rastlina vedno bolj. Kakor danes hmeljniki stoje, ni sploh upati na kakšno trgatve.

Tettwang, dne 13./7. 1909. Od zadnjega poročila imamo mokro in mrzlo vreme, vsled katerega se stanje hmelja nij zboljšalo — pač pa poslabšalo. Črne rose in uši je vedno več; ako se vreme ne spreobrne kmalu, okužen bode še marsikateri nasad, kateri je danes še zdrav in čvrst. Po sedanjem položaju soditi, smemo le polovico lanskega pridelka pričakovati.

Markolsheim (Alzacija), dne 13./7. 1909. Podoba naših hmeljskih nasadov je kaj žalostna. Vsi hmeljniki so v primeru z lanskimi nazaj. Obilo bolanih in zelo bolanih rastlin in celih nasadov je povsod videti. Hmelj še ni zrastel do vrha drogov, ozirom žic in je poln uši in črne rose; vse to vplivalo bode neugodno na rastlino še prihodnje leto. Hmeljarji so obupani in le misel na visoke cene jih še nekaj bodri.

„Allg. Brauer- u. Hopfenzeitung“ Norimberk.

Loterijske številke.

Trst, 17. julija 1909: 9, 29, 5, 32, 44.
Linc, „ 11, 53, 7, 29, 73.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj. Strašno maščevanje. Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos. Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v, po pošti 90 v.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetkega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastonj proti povrnitvi poštneine.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Udobno urejena ter opremljena z naj-novejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradom v izdelovanje vseh v svojo stroko spadajočih del od najpreprostejših do najfinejših izpeljave. — Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. — Strogo solidno delo.

SVODI K SVODIM!

ZVEZNA KNJIGOVESNICA V CELJU
Schillerjeva cesta šte. 3.